

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

Anul IV. No. 169

Constanța, Duminică 14 Iulie 1896

20 bani număr

ȘOVINISM

Sunt unii prietini cari ne-au făcut observația nemeritată ca prea am fi alunecat pe panta șovinismului. Fără a avea pretențiunea de a le fi făcut cine știe ce serviciu mare, credem că putem spune acestor prietini că nu'și dau seama de ce va să zică cuvântul șovinism și care este aplicarea lui.

Fost'am noi vre-odata atât de fanatici în cauza românismului dobrogean în cât să fi trecut marginile bunului simț? Fost'am noi în vre-o ocazie atât de necum-pătați în limbaj și atât de intransigenți în acțiuni, ca să merităm aceeași calificare? Sunt mulți cari fac colecție din ziarul nostru; să ni se arăte o singură frază în care am fi fost agresivi, netoleranți, către vechii locuitori indigenți de altă naționalitate, sau măcar pasionați, — din potrivă, tot-d'auna le-am apărat drepturile, când contra administrației, când contra unor confrăți, în adevăr șoviniști, cu cari noi n'am avut nici odată vre-o asociație de idei.

Cetățenii Constanței n'au de cât să'și aducă aminte de lupta ce am purtat în favorul lor într'un timp când reprezentantul local al guvernului central voia să impună, și chiar a impus, ca primar pe unul ne-ales de dânsul, deși elementul românesc, care era pe atunci o treime a alegătorilor (funcționarilor), era destul de slab reprezentat în consiliu. Chiar adversarii cei mai neîmpăcați pot mărturisi dacă ținuta noastră a fost influențată de alt-ceva de cât de a face ca votul cetățenilor să fie

respectat; — și am biruit, după două disolvări, fiind-ca aveam dreptatea în partea noastră.

Fost'am șoviniști la alegerea comunală din 1894, când ne-am mulțumit cu aceeași listă de consilieri? sau pentru ca consiliul actual luase angajamentul, acum tradus în fapt, de a aproba formarea unui cartier pentru introducerea elementului românesc în oraș? Dar n'am vătatat nici un interes străin; am cerut numai ceea-ce credeam noi ca interese superioare reclamă a se face.

S'a făcut acum în urma alegerii la Camera de comerț, unde a isbutit lista de candidați pe care noi nu o agream. S'a anulat de minister pentru lipsuri de publicitate, dar la 5 curent a isbutit aceeași listă, contra acelei la compunerea cărei am fost solicitați a da și sfatul nostru; pe care l'am dat numai după-ce n'am putut isbuti a face să se desrădăcească spiritul de facțiune încuibat aci în capetele unora.

N'a isbutit lista formată de un grup de negustori, în care candidau patru români alături de alți patru fruntași reprezentând celelalte elemente, din cauza că aceștia au făcut o „desmințire“ neînțeleasă de oamenii serioși.

Orice s'ar zice, toată lumea știe că lupta a fost de astă dată între elementele eterogene și între români, cari au fost batuți cu 155 voturi contra 104 ale partizanilor români. Inspirația adversarilor a fost nefericită; consecințele se vor vedea mai târziu.

Fost'am noi șoviniști, fiind-ca am sfătuit a se pune numai 4

români în loc de 6 la cât numărul total al alegătorilor dădea drept? căci români sunt aproape $\frac{2}{3}$ din numărul total de 626 alegători înscriși.

Credem că nimenea nu va zice aceasta.

Putem spune ceva mai mult, că suntem prea toleranți. Toți alegătorii s'au putut convinge despre aceasta; fiind-ca nimenea n'a făcut nici măcar o observație primarului de Medgidie, care a fost, cu cei 40 alegători ai săi țărani și armeni aduși de dânsul, de o atitudine scandalos de provocatoare față de români.

Cei-ce ne acuză de asemenea lucruri, postească să vadă cum se petrec lucrurile în Transilvania, la Făgăraș d. ex., unde nu e un picior de ungur în district, și cu toate acestea nu știm de este un singur român printre dregătorii și funcționarii publici de acolo. Se potrivește?

Cetățenii români, de orice naționalitate, nu pot avea de cât un singur interes: de a trăi bine cu elementul dominant în Dobrogea, căci n'au nimic de câștigat din o atitudine contrară, din exclusivismul inaugurat de acei ce nu'și pot face treburile de cât numai cu străini și prin străini. Interesele unor asemenea indivizi sunt vremelnice, pe când interesele lor sunt permanente și d'apururea legate cu ale românilor. Aceasta este ceea-ce am voit să le spunem.

Cât pentru Camera de comerț, nu ne îngrijim așa mult, fiind-ca decisiunile ce se iau aci trebuie să fie tot-d'auna aprobate de un ministru român, înaintea că-

ruia vor ști a se face valabile și interesele comerciale ale târgușoarelor de pe Dunăre, care au fost uitate cu desăvîrșire, votându-se lista manufacturiștilor d-lui Frenkian.

331 de Invetatori

D-nul ministru al instrucțiunii publice, a hotărît să înființeze cu începere noului an școlar 331 posturi de invetatori. Următorul tablou ne arată în ce raport stau copiii cu invetatorii lor din județe.

Clasificarea	JUDEȚELE în raport cu copiii și invetatorii	No. copiilor în vîrstă de școală în comunele rurale	No. actuali ai invetatoriilor (în afară de cei de oști)	Cuți copii revin fie-cărui invetator pe județ.	* numărul invetatorilor de înființat	No. posturilor de invetatori hotărît a se înființa
1	Brăila	11.396	98	116	—	—
2	Tulcea	11.500	93	123	5	1
3	Iasi	14.251	109	130	13	2
4	Covurlui . . .	11.419	87	131	11	2
5	Ialomița . . .	22.052	164	134	26	4
6	Muscel	14.669	105	139	21	4
7	R-Sarat	16.562	114	145	28	5
8	Constanța . .	12.797	85	150	25	4
9	Tutova	13.243	86	153	28	5
10	Tecuci	13.784	87	158	31	5
11	Suceava	14.346	90	159	33	6
12	Ifov	35.541	220	161	86	15
13	Neamtu	16.559	99	167	43	8
14	Falciu	10.329	62	168	27	5
15	Gorj	23.442	131	171	62	11
16	Argeș	25.070	146	171	69	12
17	Botoșani . . .	19.792	113	179	58	10
18	Prahova	33.762	189	178	102	18
19	Mehedinți . .	29.829	160	180	88	15
20	Vâlcea	22.161	122	181	69	12
21	Teleorman . .	25.068	137	182	79	14
22	Dolj	41.262	220	187	115	24
23	Roman	13.698	60	189	49	9
24	Dâmbovița . .	28.011	147	190	93	17
25	Vlașca	26.336	128	205	99	18
26	Vaslui	13.542	65	208	51	9
27	Bacău	21.420	102	210	82	15
28	Olt	17.420	81	215	69	12
29	Buzeu	27.373	126	217	109	20
30	Romanați . . .	25.258	109	231	108	19
31	Putna	15.334	59	259	73	14
32	Dorohoi	17.968	66	273	88	16

Când am dis, într'un studiu al nostru, că Dobrogea stă mai bine sub raportul instrucțiunii publice primare de cât restul țării, am avut dreptate. Constanța de sigur ar fi al treilea județ clasificat, dacă n'ar fi elementul tătar, care nici odată, la sate mai cu seamă, nu va da copiii la școlile românești.

DIN DOBROGEA

Cetim pe prima pagină a ziarului „Timpul” de la curent următorul articol:

„Fără a fi acută, nimeni nu poate tăgădui că există o chestie a Dobrogei. Dovada cea mai vie că România de peste Dunăre nu este încă pe d'întregul asimilată cu România de din cōce, este însăși legiuirea deosebită pe care o păstrăm pentru județele Tulcea și Constanța.

Aceast lucr este așa de caracteristic în cât doctorii politici superficiali nici nu vîd alt leac de cât imediata și necondiționata uniformitate a legislației politice în ambele țărmi ale Dunărei.

Nol, cari nu suntem partizani ai soluțiunilor drastice și cari nu ne putem pronunța așa de ușor pentru întinderea sistemului reprezentativ în România transdanubiană, rămânem convinși că chiar păstrînd legiuirea actuală deosebită, nu știm să întrebuițăm cum s'ar enveni drepturile speciale pe care ni le-am păstrat.

Sunt câte-va luni de când guvernul a numit primar la Tulcea pe un tîner tinereț, fraged licențiat al facultății de drept din București și care, oricare i-ar fi meritele de care nu am voi să ne ocupăm, n'are absolut nici un fel de legătură cu Dobrogea și cu atât mai puțin cu Tulcea.

Cei cari nu cunosc particularitățile legiuirii administrative dobrogene sau întreat de sigur cum este cu putință să fie primar într'un oraș de importanța Tulcei cine-va care n'are nici înclin nici în mîneacă cu acel oraș. Explicația legală este ușoră. Într'un interes superior de Stat, guvernul și-a rezervat în Dobrogea dreptul de a numi un număr de consilieri comunali și acela de a numi el pe primar dintre consilierii comunali.

Una însă este dreptul și alta înțelepciunea aplicării lui.

Tînerul primar de la Tulcea poate să aibă — această chestie nu ne interesează — toate însușirile spre a deveni un bun primar, au este mai puțin adevărat însă că un oraș de 20.000 de locuitori nu poate privi cu plăcere și fără oare-care supărare decapitarea lui morală prin faptul că i se impozitează un primar întocmai ca un copist sau un medic de plasă.

Instituțiile comunale au avut pretutindeni și au și la nol un caracter pur local. Chiar în vremuri de encerriri și de ocupațiuni armate magistra-

ții comunali de obicei au ramas în picioare.

Trimiterea ad-hoc a unui primar din București la Tulcea are prea mult a-erul unui act de ocupațiune ca să nu supere pe tulceani și să nu ne supere și pe noi cari suntem stăpîniți de a-dînce convingere că la 1878 s'a sorbit Dunărea întocmai cum 20 ani mai înainte se sorbise Milcovul.

Nol am cerut și cerem cu drept cuvînt tuturor locuitorilor dobrogei, nu numai Românilor băstinași din provincia lui Mircea cel bătrîn, ci și coloniștilor foarte recentți de alt-fel — căci d'abia sunt din secolul acesta Bulgari, Turci și Tătari, — să împărtășască credința noastră și să înțeleagă că d'apărarea Români vor rămănea. Asemenea exigente implică oare-care datorii. Și cea d'întăiu datorie către ființele omenești este respectul și considerația.

Iată pentru ce nol nu putem să nu criticăm purtarea guvernului și să nu regretăm că n'a găsit în orașul Tulcea, fie în populația cea veche fie printre noii emigrați, pe cine-va pe care să-l încingă cu eșarpa de primar și a găsit de cuvîntă să inaugureze pentru România de peste Dunăre exportația de magistrați locali.

Luăm act de deciațiuni bătrănuului organ al partidului conservator. Am voi să știm și părerea guvernului actual. Com reveni.

PAURILE DOBROGEI

(Urmare)

27

Care ar fi val'area adevărată a lemnului de lucru în Dobrogea? Pe ce basă am întemeia-o sau am restatornic-o, căci numai așa, fixat din cabinet adhibitum, după cum s'a făcut până acum, nu mai merge.

Să luăm de bază tariful moștenit de la turci, întocmit de sigur în vederea concurenței streine și practicat atîta timp înainte noastră.

În tariful turcesc, după cum am vădit, să vindea cotul de lemn (0.63) pe grosimea secțiunii pătrate de la 5—8 rupi sau versōce (0^m,2124—0^m,34, cu 60 bani, ceea-ce ar constitui pentru un arbore de 8 rupi grosime, socotită dinadins la capătul cel gros și 25 coti lungime, 15 lei. Acestor dimensiuni ar corespunde un arbore din categoria acelorora ce după tariful actual este taxat cu nu mai puțin de 44 lei, adică categoria de 1^m,70—1^m,80 în circumferință; va să dică de trei ori mai scump.

Imi aduc aminte prin anul 1880—81 Administrația Domeniilor și Pădurilor statului a vândut comisiei Dunărene piloți de 10—12 metri lungime din pădurea Techelei, cu condiție să aibă 0,26 la diametru la capătul cel subțire. În preț de 7 lei bucata și cu toate acestea furnizorul comisiei se plângea că mai ieftin le aducea de la Galați, din care cauză nu știu dacă li-au extras pe toți câți li tocmişă, 1000 bucăți. Negreșit tocmeala s'a făcut în deplină cunoștință a ambelor părți contractante. Nimic nu s'a petrecut de atunci și până astăzi în Dobrogea care să pôtă motiva această urcare de prețuri.

Această urcare de prețuri a făcut-o numai șeful conducătorii ai pădurilor, cari ū creșut că numai în acest chip se pot mări veniturile statului, ceea-ce s'a dovedit că nu este așa.

Valoarea lemnului în Dobrogea după tariful trecut, în comparație cu aceea a lemnului din localitățile citate în față, fiind destul de ridicată, poate rămânea aceeași pentru viitor, căci nimic până acum, nu ne îndreptățește a o ridica, din potrivă, sunt multe rezerve, — și am spus câte-va din ele, — spre a o micșora, dacă nu vom să omorăm mica industrie lemnoasă locală, și nu vom cu cărburele de Cardiff să ū pretutinde-ne locul lemnului în combustibil.

Departe de noi ideia de a învinovăți de scumpetea lemnului pe serviciul silvic central, după cum nu învinovățim pe cel domeniial de taxarea unui hectar pârloagă cosită pentru fân cu 20 lei, pe când desfășăturile de țeleniște, sămănațe cu inul sărăcitor de pământ, sunt taxate numai cu 5 lei, în opoziție cu Ingrășătoarea bostănărie, care costă asemenea 20 lei hectarul. Aceasta a fost și este treaba agenților delegați, meniți a călea în toate Țările pe iarbă verde.

Am adus aci acest exemplu de actualitate, nu spre a învinovăți pe cine-va ci numai spre a stabili, că celor de la centru, ocupați tot-deauna cu expedierea afacerilor, și neputând cunoaște păsucile și împrejurările fie-cărei localități, nu li se pot pretinde, în toate cazurile, soluțiunile cele mai nemerite.

Dacă lucrurile în Dobrogea au mers și merg așa de rău, de sigur că nu cei din serviciul central sunt de vină, că au dat aprobarea lor unor proiecte atât de neechitate, ca taxele și condițiunile de exploatarea pădurilor din Dobrogea.

Dar ne-am depărtat prea mult de subiect; să revenim resumând propne-

rite noastre. Sforțarea noastră de până aci au tins numai spre a determina sistemul de exploatarea ce credem noi că e mai convenabil Pădurilor Dobrogei.

Dacă motivarea propunerilor a ținut așa de mult, costându-mă atâta timp, nu e vina mea, ci a acelora cari n'au studiat chestiunea la fața locului, ca în urmă, prin puterea ce le dă autoritatea, să dea o soluțiune chestiunii nu mai în câte-va cuvinte, d' ex. să dică: *ori ce sistem adopte se, numai să nu sufere populațiunea de lipsă de lemne, să nu se pângubească proprietatea și să jignească interesele generale, ceea-ce ne am încercat a face cu propunerile ce urmează.*

(Incheierea în numărul viitor)

„Columna Ovidiu“

În fine nu mai suntem singuri în pustiu politico-literar al Dobrogei: avem un confrate, pe „Columna Ovidiu“. Apare Joia în Tipografia d-lui Grigore M. Grigoriu. Director-fondator e d-nul Al. Malcoel Petrescu. — Columna e un ziar fără preț. Autorului *Metamorfozelor* se cuvenea o *Columnă* în Constanța, iar nu o simplă *Statue*, pe capul căreia se pot răsfăța sburătoarele cele mai de jos.

Nu prea am înțeles articolul-program, unde se vorbește de „gădi și clowni“, dar nedumerirea noastră a fost satisfăcută citind articolul final: deciziunea Inaltei Curți, prin care oasează o hotărâre condamnatore pentru falș în acte publice pe T. Davidoglu, fratele avocatului din Tulcea, la 5 ani pușcărie, pe motiv că acțiunea era prescrisă, numitul stând ascuns de urmărire cinci ani de zile. N'ar putea confratele să interviev, să se redea acestui obijduit iar percepția de Caranasuf, unde a făcut falșul și delapidarea, și unde este și moșia lui frate său? Opera numai așa ar fi fost completă.

Încă o observație. Într-o recenzie asupra băilor, confratele dice că pe când la alte stații „trainul este un **lad** pe atâta la Constanța, se pôte dice **lraiu**.“ Reproducem întocmai literile grase. După câte-va numere ale *Columnel Ovidiu*, căci nu putem dice ani, va mai dice tot așa stimatul nostru confrate? Ne indoim.

Urâm zile multe noului confrate!

INFORMAȚIUNI

Eri domnul prefect Quintescu a chemat la Prefectură pe toți hotelierii și birtașii spre a li sfătuți să modereze prețurile camerilor și consumațiilor, contra cărora s'au făcut numeroase reclamațiuni prin ziarele din București, ceea-ce face mult rău Constanței.

Birtașii și hotelierii s'au angajat fiecare a afișa în parte lista prețurilor care vor fi publicate prin jurnale.

Intervenirea d-lui prefect e nu se poate mai la locul ei, spre a se înfrâna multe specule neomenoase către străinii ce vizitează această stațiune fie pe sezon, fie numai pentru câte-va ore, venind cu trenurile de plăcere.

Tote ziarele din București publică lista membrilor la camera de comerț având pe d. Eugen Cosmiade în frunte, numai confratele local li pune la coadă având pe d. Frenkian în capul listei.

Sancta simplicitas!

DUEL

Eri Sâmbătă, la orele 6 dimineața un duel a avut loc la manșul militar din Constanța, între d-nii Filipescu din Galați, fost locotenent de cavalerie și d-l locotenent de Marină Nicolescu-Rizeanu. Martorii au fost d-nii căpitan Văitoian și locotenentul Crupensky, pentru d-l Filipescu și d-nii căpitan Cinsky și locotenent Seulescu pentru d-nii Nicolescu Rizean. Ca medic a fost d-nul Dr. Codreanu.

Arma aleasă a fost sabia. Au avut loc 10 reprize de câte 5 minute, cari au durat o oră și 15 minute, când combatanții, având deja mai multe răni la brațul drept, ce li punea în imposibilitate a continua, au fost opriți de a mai lupta, declarându-se onoarea satisfăcută.

Duelistii s'au împăcat pe terezi.

Duminică 7 curent orele 9 seara s'a celebrat în Catedrala Constanței cununia religioasă a gentilei domnișoare Zöe A. Râmnicianu, nepoța d-nei și d-lui N. Constantinescu, cu d-nii Grigorie Tomida, în asistența a o mulțime de invitați, iar felicitările și dansul au avut loc în saloanele Hotelului Bristol din Constanța.

Felicitările noastre tinerei perechi.

Aflăm că amicul nostru d-nul Stefan H. Macry, plecat din Constanța, se află la Paris, unde a fost chemat telegrafic, lângă sora d-selle d-na Agemoglu, care este bolnavă, și nu se va întorce în țară înainte de 1 August.

Sub-semnatul aduc la cunoștința doritorilor, că vând în parte sau în total, ecarețele mele aflătoare în portul Mârșova și compuse din: o prăvălie, un loc cu două case și încă două locuri virane.

Fiind în concediu numai pe timpul verii, doritorii sunt rugați, a se adresa în acest timp sub-semnatului, Alexandru Em. Milencevici în Constanța.

MINISTERUL

Agriculturii, Industrii, Comerțului
și Domeniilor

Direcțiunea Târgului de vite de la Constanța

AVIS

Cumpărările și vânzările în Târgul de vite de la Constanța se fac în orice timp.

Vitele eșite din Târg sunt garantate ca sănătoase. Streinătatea cere acest lucru și este interesul țării să prezinte vitele la export în condițiunile în care se cere.

Actualmente, din cauză că județul Constanța este bătut de Febra Aftoasă durata carantinei (timpul cât se observă animalele în târg) este de 7 zile pentru cornutele mari și 3 zile pentru cornutele mici. — După încetarea Febrei Aftoase durata observațiunii se poate reduce la 48 ore pentru vitele mari și 24 ore pentru cornutele mici.

Ouor. guvernul prin întemeierea acestui târg a dat mijlocul cel mai puternic de înlesnire exportului vitelor. Este datorია cetățenilor a sprijini această instituțiune, eminentă economică, și a profita de sacrificiile făcute.

Direcțiunea este la dispozițiunea economilor de vite, a crescătorilor, a comercianților, și în genere a tuturor persoanelor care se ocupă cu economia și transacțiunile comerciale de vite, pentru a le face toate înlesnirile și a le da informațiunile ce vor cere.

Sunt rugate toate persoanele, ca fac afaceri comerciale cu vite, a se adresa târgului și a face transacțiunile prin intermediul lui.

Direcțiunea

Romania

PREFECTURA JUDEȚULUI TULCEA

Publicațiuni

No. 5630

D-nul Petre Grigorescu voind a deschide un stabiliment de băuturi spirtoase în comuna Cogealac

În conformitatea instrucțiunilor ministeriale înserate prin Monitorul oficial No. 152 din 1867.

Se publică aceasta spre cunoștința generală că, în termen de 40 zile de astăzi, se să prezinte la această prefectură acel carl ar avea motive de a contesta moralitatea sa și a denunța alte fapte ce ar cunoște că cad în greutatea numitului.

No. 5620

D-l Gheorghe Mirciș voind a deschide un stabiliment de băuturi spirtoase în cât. Inan-Cișme comuna Cogealac plasa Babadagh.

În conformitatea instrucțiunilor ministeriale înserate prin Monitorul Oficial No. 152 din 1867.

Se publică aceasta spre cunoștința generală ca, în termen de 40 zile de astăzi, să se prezinte la această prefectură acel carl ar avea motive de a contesta moralitatea sa și a denunța alte fapte ce ar cunoște că cad în greutatea numitului.

No. 5632

D-l Ștefan Hagi Stanciu voind a deschide un stabiliment de băuturi spirtoase în comuna Cogealac plasa Babadagh.

În conformitatea instrucțiunilor ministeriale înserate prin Monitorul Oficial No. 152 din 1867.

Se publică aceasta spre cunoștința generală ca, în termen de 40 zile de astăzi, să se prezinte la această prefectură acel carl ar avea motive de a contesta moralitatea sa și a denunța alte fapte ce ar cunoște că cad în greutatea numitului.

Prefect, Toneanu

Secretar, Gr. Sandovici

Ocaziune Bară

De vânzare

Una tipografie și legatorie de cărți bine montate, având 2 mașini pentru tiparit și una mașina mare cel mai modern sistem pentru tăiat.

TIPOGRAFIA

este îndestrată cu tot materialul necesar și în stare a executa lucrări în limbile română franceză și greacă, posedând litere de toate caracterele și din cele mai moderne, iar

Legătoria de Cărți

are aparatele și ustensilele în perfectă bună stare.

Atelierul este instalat în centrul orașului CONSTANȚA la cea mai bună poziție și deja are lucrări angajate care dau materie de lucru pentru mai mult timp.

Condițiunile de plată sunt foarte favorabile; se pot efectua și în rate lunare, trimestriale sau semestriale, dar vor fi garantate.

Doritorii să se adreseze proprietarului lor d-lui DIMITRIE NICOLAESCU în Constanța.

În vederea viitorului ce are orașul Constanța ca singur punct de export și ca stațiune balneară, cum și a marilor lucrări întreprinse, de stat și societăți particulare, este în adevăr o ocaziune rară, pentru cei ce ar voi să ia această afacere, care oferă cele mai mari și sigure șanse de câștig.

Ocaziune Bară